І чужому научайтесь, Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. в Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXV. Ч. 228. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 26-го ЛИСТОПАДА 1958 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, NOVEMBER 26, 1958 No. 228. VOL. LXV.

9-ЧЛЕННИЙ КОМІТЕТ ВИВЧАТИМЕ КРИТИЧНО ПРОГРАМУ ДОПОМОГИ ДЛЯ ЗАКОРДОНУ

Вашингтон. — В понеділок дня 24 листопада ц. р. проголошено рішення през. Айзенгавера створити спеціяльний комітет для критичного вивчення і переоцінки усієї дотеперішньої програми американської закордонної допомоги. Комітет складається з економістів і фахівців, які працювали вже в різних ділянках державного життя і добре ознайомлені з проблемами оборони і безпеки ЗДА і світу. Головним завданням комітету випрацювати для уряду плян потрібних змін у програмі допомоги для закордону, як теж напрямні протидіяння совєтській економічній експансії в різних частинах світу. Приготовані комітетом пляни і напрямні будуть використані при складанні бюджету закордонної допомоги, що його передасть Президент під розгляд Конгресу в першій половині 1959 року. Головою комітету призначив през. Айзенгавер Вільяма Г. Дрейпера, промисловця з Мехіко Сіті і колишнього підсекретаря армії, який відіграв видатну ролю в ламанні післявоєнної совєтської блокади Берліну з допомогою т. зв. повітряного моста. Крім Дрейпера входять до комітету ген. Алфред Грунтер, президент Американського Червоного Хреста і колишній головнокомандувач збройних сил НАТО, адмірал Артур В. Радфорд, колишній голова об'єднаних шефів штабів, ген. Джозеф Т. МекНарні, директор Дженерал Дайнемік Корпорейшен і колишній головнокомандувач збройних сил ЗДА в Европі, Джан Дж. МекКлой, голова ради одного з нюйорських банків і колишній підсекретар війни та високий комісар у Берліні, Маркс Ліва, адвокат із Вашингтону і колишній асистент секретаря оборони, Діллон Андерсон, адвокат і колишній асистент Президента для справ національної безпеки, Джеймс Е. Вебб, промисловець і колишній директор бюджету, Джордж С. МекГі, промисловець і колишній урядовець державного департаменту і Трейсі Вургіс, адвокат з Ню Йорку і колишній підсекретар армії. Члени новопризначеного през. Айзенгавером комітету належать до обидвох партій — демократичної і республіканської, з тим, що більшість творять демократи. Комітет відбув уже свою першу сесію в Білому Домі.

Кожний зредукований вояк заощаджує державній скарбниці $ 7,252

Вашингтон. — З фінансових кол повідомляють, що кожний зредукований вояк заощаджує державній скарбниці 7,252 доляри річно. Секретар оборони Ніл МекЕлрой заявив зменшити збройні сили країни на 71,000 вояків до 30-го червня 1959 року, це значить, що державна скарбниця заощадить на цій редукції 514,800,000 долярів. Частина з цих грошей вже була зужита від 1-го липня досі, так що дійсна ощадність винесла б тільки коло 400 мільйонів долярів. Але ці гроші залишаться таки в департаменті оборони, і вони зможуть бути зужиті на інші оборонні цілі. МекЕлрой наказав окремим родам збройних сил подати до 1-го грудня цього року плян видатків, але так, щоб оборонний бюджет не перевищав 42 більйонів долярів.

Гувер стверджує збільшення злочинности на 7 відсотків

Вашингтон. — Директор Федерального Бюра Інвестигації Герберт Гувер стверджує, що в перших 9-ох місяцях цього року число більших злочинів збільшилося на 7 відсотків в порівнянні з тим самим часом минулого року. Найбільше зросли такі більші злочини, як грабунок, вломи, насильство і крадежі. Дані про стан злочинности в цій країні надруковано в квартальнику, який видало ФБІ і який має „індекс" злочинів від січня до вересня ц. р. Згідно з цим „індексом", число більших злочинів збільшилися в цьому році в порівнянні з минулим роком таким способом: число пограбувания збільшилося на 18 відсотків; вломи — 14%; насильство — 13%; крадіж речей вартости понад 50 долярів — 13%; крадіжка авт — 5%, вбивство — 3% і важке ушкодження тіла — 2%. З цього виходить, що число більших злочинів збільшилося понад 7 відсотків.

АРХИЄПИСКОП БОРИС ІЗ МОСКВИ ХОЧЕ „ЗАТІСНИТИ ЗВ'ЯЗКИ" З ПАРАФІЯМИ В ЗДА

Ню Йорк. — Архиєпископ Борис, висланник Москви на візитацію тих нечисленних російських православних парафій в цій країні, які узнають комуністами контрольований московський патріярхат, заявив на пресовій конференції, що він впродовж 90-ох днів буде відвідувати окремі парафії, щоб „скріпити їхні зв'язки з Москвою". З архиєпископом Борисом прибули ще два отці 29-річний Павел Соколовський і Мосдви і 28-річний Александер Дехно з Успенського монастиря в Одесі.

Ніксон виїхав на відкриття пропам'ятної каплиці в Лондоні

Вашингтон. — Віце - президент Ричард М. Ніксон із дружиною 24-го листопада відлетів до Лондону, де буде репрезентувати Президента на відкритті Американської Каплиці в Катедрі св. Павла в Лондоні. Цю каплицю збудовано за пожертвовані 33 мільйонами членів англійського комонвелту в пошану 28,000 американських вояків, які згинули в Англії або під час тому, як вилітали з англійських баз під час другої світової війни. На цьому святковому відкритті каплиці будуть присутні також 9 матерів і 9 батьків, які прилетіли із ЗДА, і яких сини згинули в Англії. Всі вони будуть гістьми Англомовної Унії під час церемонії в Катедрі св. Павла. Між найвищими англійськими достойниками будуть також королева Єлисавета II і її чоловік Единбурзький князь Филип. Після відкриття каплиці віце-президент Ніксон із дружиною буде на прийнятті в королеви в Букінгемському палаці. В четвер в День Подяки віце-президент Ніксон прийматиме обідом англійську королівську пару в резиденції американської амбасади. В п'ятницю Ніксон відвідає Оксфорд і виступатиме на телевізії в Лондоні, а після пресової конференції відлетить до ЗДА. Перед відлетом із Вашингтону Ніксон закликав до сталого й непохитного союзу Англії та ЗДА, бо „відкриття пропам'ятної каплиці свідчить дуже вимовно про приязнь і любов американського народу до англійського народу і народу англійського до американського". Згідно з давнішим пляном під час візити Ніксона у Великій Британії не мало бути жадних політичних розмов. Та тепер під час загострення положення в Східному Берліні у зв'язку зі зміною совєтської політики англійський прем'єр міністрів Гарольд Мекміллен і міністер закордонних справ Селвин Ллойд будуть розмовляти з американським віце-президентом, щоб устійнити становище обох урядів, англійського й американського, в справі ситуації в Берліні.

МЕЙОР ВІНДЗОРУ З РОДИНОЮ ВПИСАВСЯ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ ПІД ЧАС ЮВІЛЕЮ МІСЦЕВОГО ВІДДІЛУ

Віндзор, Онт. — Минулої неділі 23-го листопада 1958 р-у українська громада Віндзору відмічувала 20-ліття Відділу 341-го Відділу УНСоюзу ім. св. Ю. Головінського. Це союзове свято сталося святом всієї української громади цього великого, понад 160,000-го міста. Місцева англомовна преса відмітила цей ювілей, як перед ним так і після нього, подаючи статтю і фото, вславивши свого репортера та фотографа. Ця повага УНСоюза у Віндзорі не випадкова. 20 літ наполегливої праці на союзовій ниві мусіли принести такі позитивні наслідки. Місцевий греко-кат. парох і декан Всеч. о. Михайло Горошко та мейор міста М. Петрик з дружиною взяли участь в ювілейнім бенкеті, офіційно вітаючи ювілята — місцевий Відділ УНСоюзу та сам Союз з його досягненнями на національному та господарському полі. Оба вони є не тільки членами, але й великими приятелями УНСоюзу. Мейор, який є українцем не тільки з походження, але й з почуття, враз зі своєю дружиною й трьома дітьми вписався в день бенкету зголосив головне місцевого Відділу й майстрові церемонії бенкету п. Олексі Косіковському, своє приступлення до УНСоюзу. Бенкет розпочав молитвою о. декан Горошко, після цього провід бенкетом перебрав п. О. Косіковський, який представив приявним гостей: о. дек. Горошка, мейора Петрика з дружиною, представника Екзекутиви УНС головного секретаря д-ра Ярослава Падоха, олдерманів Е. Нюмана, Е. Рігтса, Е. Белланджера та кандидатів на олдерменів і членів шкільної ради Е. Корнацького, д-ра М. Строконя, інж. С. Гозена і В. Амелію. З черги були представлені представники інших союзових Відділів: П. Кізел з 292, Е. Барна з 504, А. Масний з 506, І. Іванчук, 175 Відділу УНСоюзу, головні радні УНСоюзу В. Дідик з Дітройту і Б. Зорич з Торонта. Тепло вітали приявні основників Відділу, зокрема першого і теперішнього секретаря І. Хріна та канадійського представника УНСоюзу П. Дуду. Більшість почесних гостей вітали ювілейний Відділ, підкреслюючи його заслуги та взагалі заслуги УНСоюзу для місцевої громади. Особливо гарно прийняли учасники бенкету промову мейора, виголошену частинно українською мовою, який офіційно привітав Відділ і цілий УНСоюз від свого міста. Рясні оплески зібрала також промова о. декана Горошко, який підкреслив вагу УНСоюзу та побажав йому скоро подвоїтися для добра Церкви і народу. Помітне враження викликав прочитаний І. Хріном перший протокол 341 Відділу. Головним промовцем був головний секретар УСНоюзу д-р Ярослав Падох. Довші привіти-промови виголосили також оба головні радні В. Дідик і Б. Зорич та бувший контролер І. Іванчук. Від Централі місцевої філії УНО вітали 341 Відділ пп. Мудрий і Зелений. Голова свята О. Косіковський закликав приявних і всю місцеву громаду повністю включитися в союзову громаду для свого власного й громадського добра, після чого бенкет закінчено многоліттям для членів Відділу і всього УНСоюзу, та відспіванням українського й канадійського гимнів. Це ювілейне свято Віндзору було наявним доказом поваги та ролі УНСоюзу для нашої громади як в ЗДА так і Канади.

Доллес заперечує будь-які розбіжності на Заході в справі Берліну

Вашингтон. — Державний секретар Джан Фостер Доллес, вернувшись з короткого відпочинку до Вашингтону в минулий понеділок, зараз на летовищі рішуче заперечив, наче б між західними альянтами існували будь-які різниці думок в поглядах на ситуацію у Берліні. Тому — заявив він — нема тепер потреби скликувати конференції трьох міністрів закордонних справ. Правда, Доллес не виключив такої конференції, якщо вона була б потрібна у зв'язку з якимись ходами Совєтів, але „нема ясних вказівок на те, що вони хочуть відійти". На всякий випадок „я певний" — заявив державний секретар — „що без уваги на їхню (совєтську) поставу, вони стрінуться з нашого боку з єдністю і рішучістю". Амбасадори Західної Німеччини Вільгельм Греве і Франції Герольд Альфан конферували у цій справі з державним підсекретарем Робертом Морфі. Греве відлетів після того до Бонну на з'їзд західньо-німецьких амбасадорів різних закордонних столиць. За газетними твердженнями, в державному департаменті існує погляд, що можна буде ставитись до комуністів, які не переймуть контрольні функції від большевиків, як до „совєтських агентів" і в цьому характері приставати з ними. Зате в Пентагоні буцім-то заступають думку, що не треба в ніякому характері признавати і зноситись з органами східньо-німецької влади, бо воно швидше чи пізніше довело б до визнання їх „де факто", себто сповнило б бажання політики Москви. Англійський прем'єр Мекміллен також рішуче заперечив, наче б існували будь-які розбіжності між західними державами у підході до справи Берліну. Як можна говорити про розбіжне становища західніх держав, коли ще невідомо, які нахтують факти, себто, що зроблять Совєти, — заявив Мекміллен.

Ґгана і Ґвінея проголошують конфедерацію

Аккра. — Прем'єри двох мурінських західньо - африканських молодих республік, д-р Кваме Нкрумаг з Ґгани і Секу Туре з Ґвінеї, підписали в минулу неділю 23 ц. м. спільну заяву про пов'язання обох їхніх держав у конфедерацію, яка мала б стати „зав'язком уній західньо - африканських країн". У зв'язку з цим порозумінням Ґгана зобов'язалась допомогти Ґвінеї позикою у висоті 28 мільйонів долярів. Як перший знак конфедерації рішено прийняти спільний державний прапор. У цьому проголошенні сказано, що договір про конфедерацію не стоятиме на перешкоді справі перебування Ґгани в Британському Комонвелті, та зв'язкам Ґвінеї з Францією. Ґгана дістала свою державну самостійність за згодою своєї колишньої колоніяльної держави Англії 6-го березня 1957 р., а Ґвінея — від Франції 2-го жовтня 1958 р. Обидві країни мають ще повно внутрішньо - політичні труднощі та остаточно не з'ясовані взаємини з названими колишніми колоніяльними державами. За коментарями чужинецьких обсерваторів, треба буде вижидати щойно на проголошення нової конституції цієї запланованої конфедерації та на практичні наслідки того договорення, поки можна буде оцінювати його дійсне значення.

Тіто гостро атакує політику комуністичного Китаю

Београд. — Комуністичний Китай є винуватий у нацьковуванні інших комуністичних країн проти Югославії, з остраху, щоб в СССР та інших „соціялістичних" державах не настали кращі відносини, ніж є в комуністичному Китаї — заявив югославський комуністичний диктатор Тіто у промові в місцевості Нове Місто з нагоди відкриття нового битого шляху, збудованого юнаками - добровольцями. Тіто гостро критикував теперішній комуно - китайський експеримент із т. зв. військовими комунами, куди насильно заганяється нарід. Цей експеримент — казав Тіто — „не має нічого спільного з марксизмом". Комуністичний Китай боїться, щоб поза ним не було лібералізації в ніодній комуністичній країні, бо це відбилось би на настроях в китайському народі, і тому він інтригує на европейському терені. Тіто вперше протиставив кампанії наклепів і фальшивих закидів, яка ведеться проти Югославії збоку Москви і її сателітів, поведенню західніх держав, які не втручаються до югославських справ. Він заявив, що Югославія зберігатиме надалі добрі взаємини з Заходом, хоч і залишається „соціялістичною державою".

ОН РІШИЛИ СПРАВУ СФЕРИЧНОГО ОБШИРУ ПРОТИ ВОЛІ СССР

Об'єднані Нації. — 81-членна Політична Комісія Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй прийняла в понеділок 24 ц. м. резолюцію в справі вилучення міжплянетних просторів з військових цілей і користання з них тільки для мирових справ, встановивши водночас Комісію, яка перестудіювала б цю проблему та представила конкретну програму співпраці на наступній сесії 14-ої Генеральної Асамблеї. Політична Комісія прийняла резолюцію, запропоновану З'єднаними Державами і 19-ма іншими спонзорами. Не зважаючи на цілоденні розмови американського делегата Генрі Кебота Ладжа з совєтським віце-міністром Валеріяном Зоріним, не вдалося дійти з ним до порозуміння щодо одної спільної резолюції. Переговори розбилися об совєтську непоступливість щодо персонального складу Комісії. Совєти настоювали, щоб вона складалася з трьох західніх держав, чотирьох комуністичних, трьох „невтральних" — але в тому числі Індії з З'єдинена Арабська Республіка, аж надто солідарні з совєтською закордонною політикою — та одної південно-американської. Совєти рішуче відмовилися змінити запропонований склад Комісії. Західні держави включили в свою пропозицію цілий запропонований Совєтами склад Комісії, але цей висок перепав 25 голосії з пропущенням Румунії та сами проти 14. поширили її до 18 членів. До цієї Комісії входять: ЗДА, Англія, Франція, Совєти, Аргентина, Австралія, Бельгія, Бразилія, Канада, Чехословаччина, Індія, Іран, Італія, Японія, Мексик, Польща, Швеція і З'єдинена Арабська Республіка. Західню резолюцію прийнято 54 голосами проти 9-ох комуністичних голосів при 18-ох, що стримались. Совєти негайно заявили, що вони будуть бойкотувати працю Комісії, а до цього голосу прилучились слухняні їм сателіти, Польща і ЧСР. Деякі „невтральні" висловлювали сумнів, чи варта приймати резолюцію, коли не буде практичної співпраці з Совєтами, але західні держави стали на становищі, що Комісія повинна працювати і прийти з своїми пропозиціями щодо практичного використання міжплянетних просторів для мирових цілей, щодо міжнародної співпраці в цьому ділі та покликання для цього постійного міжнародного органу. Американський представник заявив, що в такій справі не можна піддаватися диктатові ніякої держави, без уваги, чи вона мала чи велика. Індія, Бірма і Арабська Республіка в останній хвилині зголосили резолюцію, щоб відновити переговори між західніми і комуністичними державами над спільною резолюцією, але

Західні держави представили плян, як запобігти несподіваній атаці

Женева. — На Женевській конференції в справі забезпеки проти можливостей несподіваної атаки, голова американської делегації Вільям Фостер представив в імені ЗДА, Англії, Франції, і Італії плян, як захоронитись проти можливостей несподіваної атаки далекосяжної бомбардувальниками. Під кінець цього тижня західні делегації, які виступають під американським проводом, пред'являть детальований плян, як запобігти такій самій небезпеці збоку всіх інших родів зброї. Конференція, в якій по комуністичному боці беруть участь Совєти, Польща, ЧСР, Румунія і Албанія, триває вже третій тиждень без ніякого висліду. Те саме стосується паралельної конференції про припинення атомових експериментів. Совєти стоять далі на становищі, що спершу треба проголосити генеральне припинення всяких дальших досвідів „по всі часи", а щойно потім приступити до розгляду проблеми міжнародної контролі, яка виключила б порушення договору котримсь із його учасників.

Вже 14 держав визнали новий режим в Судані

Хартум. — Вже 14 держав, в тому числі всі великі західні держави з ЗДА на чолі, визнали новий режим генерала Ібрагіма Аббуда в Судані. Останньою державою, що зробила це, була Індія, на яку здебільша оглядаються так звані невтральні країни Азії і Африки. Цікаво, що до цього часу з визнанням отягається Москва. Ясно, що поки вона не зробила ще цього, то й усі інші комуністичні лакейські режими не зважились зробити це. Цей факт свідчив би про правильність англійських пресових коментарів про переворот у Судані, що це не був переворот звернений проти Заходу, а радше проти затій Москви і Єгипту — завести в Судані цілком слухняний просовєтський режим. Визнання Америкою нового режиму в Судані матиме той практичний наслідок, що Судан дістане обіцяну йому американську допомогу у висоті круглo $30 мільйонів річно.

В АМЕРИЦІ

● **90-річний колишній віцепрезидент Джан Н. Гарнер**, який відзначив 22-го листопада свій ювілей, заявив після родинного прийняття, що в новому убранні, яке він на себе з цієї нагоди одягнув, хотів би відзначити 100-річчя з дня свого народження.

● **Кардинал Ню Йорку Френсіс Спеллман** поблагословив новий шпиталь для найдухів, побудований за 10 мільйонів долярів на розі Третої Евню 163-ої вулиці. В цьому шпиталі знаходиться вже 306 немовлят і малих дітей.

● **Пані Айзенгавер** після Богослужби в Пресвітеріянській церкві в Огеста, Джорджія, зав'язала парохові цієї церкви, що не має вічного світла, тому що Президент, як тільки дозволяє на це час і погода, грає в гольфа.

● **В крамниці „В енд Дж Словен"** на 5-ій Евню в Ню Йорку виставлено на продаж величезний орієнтальний килим, який коштує 250,000 долярів. Коло нього вдень і вночі стоїть озброєна сторожа.

● **23-го листопада у форті Лі, Н. Дж.**, згоріла кіностудія, збудована в 1913 році, яка довгі роки була центром кінопромислу на Сході ЗДА. В цій студії працювали такі кінові зірки, як Мері Пікфорд, Доглес Ферберкс, Норма Толмадж і Вільям С. Гардт. Останнім часом вона служила як магазин для театрального реквізиту.

● **Президент Американського Лікарського Т-ва д-р Гуннар Гундерсен**, промовляючи на зборах лікарів в Шікаго, сказав, що умові недуги також можуть бути „заразливі". Так само, як здорові думки, хворі думки можуть переходити з одної на особу, з народу на рід.

● **Вибраний на губернатора нюйоркського стейту Нелсон А. Рокефеллер**, виходячи із Капітолю після наради з віце-президентом Р. М. Ніксоном, побачив на землі одноцентову монету і схилився, щоб її на „щастя" підняти. Піднімаючи монету, він побачив друзу таку саму ї передав її „на щастя" журналістові.

ДЕНЬ ПОДЯКИ 1621 - 1958

Перший День Подяки відсвяткований в 1621 році у колонії Плимут
(За картиною Дж. Л. Ферріса)

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Український весільний обряд і звичаї** були виведені в суботу і неділю, дня 22-го і 23-го листопада ц. р., на 15-ій щорічній народній ярмарці у Милвоки, Виск. Разом з українською групою, в склад якої входили Петро Олексюк, Марія Логуш, Лярисса Нагірняк, Ірена Сливканич, Віктор Роботевський та Єлисавета Олексюк, виступали теж і репрезентації інших народних груп. Велике кольорове фото українського весілля надрукував місцевий часопис „Ді Милвокі Джорнел" в числі з 19 листопада ц. р.

● **Авторський Вечір письменниці Дарії Ярославської** відбудеться дня 28 листопада, о год. 8-ій веч., в приміщенні Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку. Авторка читатиме уривки нової повісти і поділиться зі слухачами своїми думками про проблеми української літератури під сучасну пору.

● **Центральним господарським об'єднанням української еміграції в Бельгії** є кооператива „Дніпро", яка недавно відкрила вже шосту кооперативну крамницю, цим разом у місті Льєж. Керує діяльністю кооперативи адміністративна рада під проводом голови д-ра С. Божика.

● **Загальні Збори Українського Мистецького Товариства в Шікаго** відбулися в суботу 8-го листопада. Після вислухання звітів уступаючої управи обрано нову у складі: д-р Т. Лапичак — голова; д-р І. Докторук, д-р О. Бабій, письменник О. Сацюк, мгр. М. Семчишин, проф. І. Білогруд, О. Наконечний, М. Дачишин і М. Клюковська — члени.

● **Мирослав Скала-Старицький** виступав з незвичайним успіхом у днях 9-го, 11-го і 12-го жовтня ц. р. в ролі Рудольфа в опері „Богема", а 6-го і 8-го листопада в ролі князя Мантуї в опері „Ріґолетто" в бельгійськім королівськім театрі Монс. Також співав дня 4-го листопада „Богему" в паризькім оперовім театрі, а 24-го листопада співає там після Чайковського. Критика оцінює вокально співака, зазначує його українське походження.

У СВІТІ

● **Мати і 3-річна донька йорданського короля Гуссейна** виїхали з Швайцарії до Йорданії, зупинившись по дорозі в Римі. Король Гуссейн мав летіти до них, але сирійські літаки не перепустили його, коли він летів понад Сирією. Тоді він зрікся пляну виїхати на відпочинок до Европи.

● **Французька компанія**, що видобуває нафту в Сагарі, натрапила на нове нафтове джерело біля Оуан Тередету, за 50 миль від теперішніх нафтових піль.

● **Італійський парлямент** зняв посольську недоторканість з комуністичного посла Люїджі Льонго, щоб потягнути його до судової відповідальности за зневагу померлого Папи Пія XII.

● **Іранський уряд** закрив антикомуністичну газету „Фарман" на вимогу президента Об'єднаної Арабської Республіки Нассера, який обурився твердженнями тієї газети, що Іран став на послугах Москви.

● **Всеволод Беневоленський**, перший секретар і шеф протоколу совєтської амбасади в Токіо, у підхмеленому стані спитав в нічному барі кельнерку, чи знає вона комуністичну організацію японських студентів. Вона відповіла, що знає, і додала: „Ненавиджу всіх комуністів". Тоді „дипломат" вдарив її в обличчя і втік. Совєтська амбасада намагається вибілити історію, але цю сцену докладно описав приявний американський вояк.

● **Паризький суд** відкинув скаргу американки Джейн Ляйблман Кассель із Мексику, яка домагалася від французького хірурга-косметика д-ра Жана Воазена відшкодування в сумі 119.000 долярів за те, що після переведеної над нею косметичної операції на грудях їй залишилися шрами. Воазен одержує посольства близни, які унеможливлюють носити глибоко декольтовані сукні і перешкодили їй вийти заміж. Американка признала, що той самий лікар успішно вигладив їй на обличчі зморщки і усунув мішки під очима. У своїм вироку суд ствердив, що у пізнішому віці (пані Джейн має 56 років) не можна жадати від лікаря неможливих речей, а треба бути вдоволеним із частинних косметичних успіхів.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДЕНЬ ПОДЯКИ

Завтра, в останній четвер листопада, вся Америка відзначатиме Богослужбами в церквах і гостинами, з обов'язковим" печеним індиком, в домах традиційний День Подяки, встановлений як вільне від праці державне свято на згадку про перший день подяки паломників з „Мейфлавера" в Плимуті після перших успішних жнив 1621-го року. Згідно із спільною резолюцією Конґресу з грудня 1941-го року, президенти країни від того часу проголошують четвертий четвер листопада Днем Подяки, щоб „у наших домах і в наших звичайних місцях молитви виявити вдячність за благословення долі, яке супроводить нашу націю, і прохати керівництва у змаганнях до ліпшого світу всіх людей".

У цьогорічній проклямації, проголошеній президентом Айзенгавером з цього приводу 1-го листопада, сказано:

„у цій порі року нам пригадується, що, згідно з природнім розвитком, ми знову дійшли від сівби до жнив, отже звернімось до Всемогучого Бога із середчною подякою за його провидіння. Ми вдячні за багаті плоди нашої душі і за благословення харчів, і одягу, і даху над головою, що їх ми мали впродовж року. Ми радіємо красою нашої країни; кожним сміливим ділом нашого ближнього та вигодою наших приятелів. Ми глибоко вдячні за збереження тих ідеалів волі і справедливости, що становлять основу нашого національного життя та надії на міжнародний мир. За ці і всі інші численні духові й дочасні добродійства, які віщують Господню доброту, ми шлемо наші молитви і складаємо нашу дяку. Зокрема, подякуймо за релігійну спадщину, залишену нам нашими предками, як це виявили Паломники, що, зібравши своє перше жниво, встановили окремий день, щоб подякувати Богові за зіслані їм щедроти..."

Ми, українці в Америці, маємо всі причини на те, щоб разом з усім американським народом дякувати Богові за всі ці й багато інших благодатей. До цих наших сердечних подяк додаймо ще й нашу щоденну молитву: Боже, волю пошли Україні, а нам єдність подай!

ГОСПОДАРСЬКА РАДА

Комісія для господарських і соціяльних справ УККомітету, базуючись на відповідних рекомендаціях Конґресії Американських Українців, підготовила й перевела минулої суботи, 22-го листопада, установчі збори, в результат яких оформлено окрему Господарську Раду при УККомітеті, з далекоїдучою метою допомагати в розвитку і розбудов громадського життя американських українців. Ціль без сумніву шляхетна, а тим самим і установа потрібна, отже залежатиме тільки чи і наскільки ця установа зможе ви в'язатися із своїх завдань.

Ці завдання не легкі і Рада при своєму оформленні майже їх не заторкнула, за виїмком кількох голосів у дискусії. Причинилась до цього головно обставина, що один з головних доповідачів, який мав говорити пр дотеперішній досвід у намаганнях організації і координації українських господарських зусиль в цій країні, був перешкоджений і не міг взяти участи в нарадах. А досвід це головне, від чого новостворена Рада повинна б почати. Правда, обставини могли змінитись, український господарський потенціял у цій країні помітно збільшився, але залишилось те саме, або таке саме тло, на якому він може розгорнутись, себто загально-американська господарська система та загальні обставини, в яких цей український господарський потенціял перебуває і розвивається.

Новостворена Господарська Рада далеко не є першою спробою координації господарського сектора в американсько-українському житті. Подібних спроб було вже багато, але досі вони не вийшли поза стадію власне спроб і не мали жадного більшого практичного результату. Український промисловець, купець і фармер у цій країні, разом з робітником та професіоналістом, становить базу нашого громадського життя, але станово він залежить майже виключно від місцевих загальноамериканських обставин і зданий майже виключно на свій власний хист.

Проте, труднощі є на те, щоб їх перемагати, а все, що здобувається з труднощами, має тим більшу й тривкішу вартість. Америка завжди була країною необмежених можливостей для всіх. Такою вона є й сьогодні і такою залишиться на майбутнє, але сьогодні до цього вже додається умову — відповідну підготову до використання тих можливостей. Якщо новостворена наша Господарська Рада до цього бодай у малій мірі причиниться, то вона виправдає своє існування. І в цьому можна їй бажати найкращих успіхів.

ПАРАГРАФ 19-ий

Московська преса опублікувала 16 листопада ц. р. тези Центрального Комітету КПСС про перебудову системи народної освіти в Совєтському Союзі. Уложені ці тези на основі виступів Хрущова на 11-му з'їзді комсомолу і на засіданні Президії ЦК КПСС у вересні цього року. На цю тему „Свобода" вмістила була дві статті.

Докорінна перебудова освітньої системи в Совєтському Союзі, як недвозначно виходить з надрукованих тез, а ще ясніше виходило з виступів Хрущова, має в основному на цілі: взяти під гостру державну контролю щорічний наплив абітурієнтів середньої школи до „вузів" (високих шкіл), забезпечуючи передусім місця в них для дітей упривілейованої кляси; розв'язати пекучу проблему кадрів кваліфікованих робітників для промисловости; цілковито опанувати і удержавнити молодь, як удержавнено вже робітників та колгоспників, і, під гаслом „поєднати шкільну науку з продуктивною працею" — створити додаткове джерело прибутків для тоталітаристичного режиму. Останню тезу підперто численними посиланнями на твори соціялістів-утопістів Кампанеллі, Фур'є, Оуена, а також Маркса, Енґельса, Чернишевського, Леніна та інших „передових умів людства".

У надрукованих на повних три сторінки „Правди" тезах ЦК КПСС особливо звертає на себе увагу параграф 19-й, який подаємо в цілості з огляду на далекойдучі наслідки, що їх несе він для української молоді. В дослівному перекладі цей параграф звучить так:

> 19. У радянській школі здійснено навчання рідною мовою. Це — один з важливих здобутків ленінської національної політики. Разом з тим у школах союзних і автономних республік поважно вивчається і російську мову, що є могутнім засобом міжнаціональних зв'язків, зміцнення дружби народів СССР і залучення їх до скарбів російської і світової культури. Однак, не можна не враховувати того, що по лінії вивчення мов у школах союзних і автономних республік існує велика переобтяженість дітей. Справді бо, в національних школах діти вивчають три мови — рідну, російську і одну з чужих. Треба дослідити питання про те, щоб надати право батькам вирішувати, в школу з якою мовою навчання віддавати своїх дітей. Якщо дитина вчитиметься в школі, де викладають мовою одної з союзних або автономних республік, то вона, на бажання, може вивчати також російську мову. І, навпаки, якщо дитина буде вчитися в російській школі, то вона може, на бажання, вивчати мову одної з союзних або автономних республік. Розуміється, на це треба йти при наявності необхідних контингентів дітей для укомплектування кляс з тою чи іншою мовою навчання...

Зацитований параграф є яскравим взірцем большевицької казуїстики і крутійства, за якими криється черговий злочин Москви. Отож, підкресливши, що „російська мова є могутнім засобом міжнаціональних зв'язків, зміцнення дружби народів СССР і залучення їх до скарбів російської і світової культури", ЦК КПСС „великодушно" признає право дитині, яка вчиться в українській, білоруській чи грузинській школі... не вивчати російської мови. Інакше трактувати вислів „на бажання" — не можна. Однак, поминаючи високу рекомендацію, яку дано російській мові, підступність цієї заяви розкривається з ще більшою очевидністю, коли взяти під увагу, що в Совєтському Союзі без знання російської мови усі шляхи, крім хібащо до колгоспу та фабрики, і то на чорну, найменше оплачувану роботу, для молодих людей цілковито замкнені. Значить, в ленінському дусі спрепарований викрут (пригадаймо його облудне „аж до відокремлення"), розрахований на щось дальше і глибше, як на таке собі „демократичне декларування" права совєтських громадян на власне бажання не знати „*великої мови Леніна, Пушкіна, Горького*", мови „творців великого жовтня..."

Задум авторів, що укладали тези ЦК КПСС, розкривається до дна вже в наступному реченні цього параграфа: „І, навпаки, якщо дитина буде вчитися в російській школі (на Україні — В. С-ко), вона може, на бажання (!), вивчати мову одної з союзних чи автономних республік".

16-го вересня ц. р. в київській „Літературній Газеті" під виразно провокаційним заголовком „Щоб збагачувалась українська мова" промайнула була коротка згадка про „надання права" учням т. зв. робітничих шкіл на Україні не вивчати української мови. Право не вивчати рідної і рівночасно державної — за совєтською конституцією — мови! Про це право ані тоді, ані пізніше ні в якій іншій газеті, ні в якій офіційній постанові до відома громадян УССР подано не було. Тепер, виходить, ЦК КПСС признає його учням всіх без вийнятку шкіл на Україні з російською мовою навчання. А таких шкіл по більших і менших містах Української ССР є 50-80 відсотків за совєтською ж таки офіційною статистикою. Звільнення цієї величезної маси дітей від обов'язку вивчати державну (!) мову означає безоглядне обмосковщення міського населення — обмосковщення, яке своїм засягом вертається до часів з-перед 1917 року. Бо, очевидно, українські батьки, які, з причини відсутности десь поблизу школи з українською мовою навчання, віддали свою дитину до російської школи, не наполягатимуть, з відомих причин, перед шкільною адміністрацією на тому, щоб їхній дитині забезпечили можливість вивчати „необов'язкову" мову. Додамо до цього ще: українську мову, не обов'язкову в „суверенній" Україні!

Певно, у передбаченні того, що мало знайдеться таких батьків, які б відважились входити в конфлікт з державними чинниками, які б пробували наражати себе на небезпеку бути затаврованими як „буржуазні націоналісти", в параграфі 19-му тез ЦК подано ще й таке застереження: „Розуміється, на це (тобто на залишення в шкільних програмах української мови — В. С-ко) треба йти при наявності необхідних контингентів дітей для укомплектування кляс з тою чи іншою мовою навчання".

Параграф 19-ий тез, ухвалених Центральним Комітетом комуністичної партії СССР, даючи вільну руку московським і московствуючим елементам на Україні, санкціонує одвертий похід проти української культури, проти українського народу і всіх інших поневолених Москвою народів. Він цинічно й остаточно розкриває і підкреслює єдинонеділимську, україножерну політику кремлівських головачів в Україні, повністю виявляє досі замасковану „генеральну лінію" компартії в національному питанні. Червоній валуєвщині, щоб перевершити русифікаторів царських часів, бракує ще тільки вписати на своєму прапорі сумної пам'яті гасло: „Нєт, нє било і нє будєт".

В. С-ко

БЕРЛІН І КВІМОЙ

У німецькій комуністичній пресі появилось порівняння Берліну з тихоокеанським островом Квімоєм. У комуністичному розумінні такої паралелі — Квімой є так само інтеґральною частиною китайського суходолу під володінням комуністів, як західній Берлін є частиною східньо-німецької комуністичної території. З обох тих місцевостей треба „проґнати" американців, які, мовляв, завели в них „окупаційний стан". Іншими словами, і Квімой і Берлін треба „визволити". На Заході підхоплено це порівняння, тільки в іншому розумінні. Берлін схожий на Квімой — читаємо в західніх коментарях — тим, що і тут і там комуністи штучно розпалюють міжнародну кризу, доводячи ситуацію над берег війни. Ані Квімой, ані західній Берлін, як стратеґічні позиції, не грають ролі, дармащо комуністичний Китай закидає вільному Китаєві і Америці, що вони з Квімою плянують воєнний похід проти китайського суходолу, так само, як Берлін називають „мостовим причілком НАТО". Зате правдою є, що в одному й другому випадку — це символи спротиву комуністичній аґресії. Квімой — найдалі на захід у сторону комуно-китайського суходолу висунена стійка, на якій кругло 130,000 людей манісфестують перед цілим світом свою ворожість до комуністичного режиму і рішучість — радше згинути, ніж йому підпорядкуватись. Бомбардування того маленького острівця у Формозькій протоці вдень і вночі протягом кількох тижнів — не захитало мораллю ні тамошнього гарнізону, ні цивільного населення. Геройська постава мешканців Квімою викликає подив цілого світу і була найбільшою морально-політичною поразкою комуністів. У пояснюванні становища ЗДА, в справі оборони того острова проти комуністичної аґресії — през. Айзенгавер і державний секретар Доллес зазначили, що для вільних китайців Квімой має куди більше й глибше значення, ніж для американських стратеґів, і що з ним треба рахуватися з уваги не тільки на настрої всіх китайців у світі, але й всіх вільних країн Азії і Африки.

У куди більшій мірі це саме стосується Берліну. За умовами між військовими командантами всіх чотирьох воєнних альянтів під кінець останньої війни, за Потсдамським договором з 1945 р. і за пізнішим домовленням після заломання бльокади Берліну в 1948 році, Берлін має окремий адміністраційний статут. Західня його частина з 2,700,000 населення — це колишні три західні окупаційні зони міста, де насправді існує цілком вільний демократичний режим із місцевим автономним „ляндтаґом" і посадником, що фактично є неначе місцевим головою уряду. Західній Берлін тісно пов'язаний з Західньою Німеччиною економічно (величезна більшість всього імпорту до Берліну, пересування до Західньої Німеччини втікачів зі Сходу, як робітничої сили і т. д.) та всією духовою атмосферою. У Західньому Берліні позначився той самий господарський і культурний здвиг, що в Західній Німеччині, існує там вільна преса, вільна наука, клімат демократичного Заходу. Це — острів ще більш ізольований від вільного світу, ніж Квімой з Формозької протоки, бо всі шляхи сполуки Берліну з Заходом ідуть через контрольовану комуністами територію.

(Закінчення на стор. 3-ій)

КАЛИНА

Вже лід скував
з обох сторін ріку
І скрізь заметів
насипи високі,
Вона ж стоїть,
сама на бережку,
І, ніби, їй
до холоду — нівроку.

Її поранив
вітровій стрімкий,
Узявши віти
в льодові окови,
Осипані
червоні ягідки
Під нею, на снігу,
мов краплі крови.

Голодні птиці
линуть іздаля —
Клювати ягідки
і на ночівлю,
Здригають руки-віти,
мов болять,
Не так від ран,
як від свого безділля.

Моя землячка,
родичка моя,
Напевно, пересаджена
з Полтави,
Лиш хижий вітер,
замість солов'я,
Оспівує її красу
і славу.

Але,чекайте, —
оживе вона
І радістю озветься
солов'їно...
Коли ж твоя
повернеться весна,
Моя калино
рідна, Україно?

МИХАЙЛО СИТНИК

Листи до Редакції

У СПРАВІ СТАТТІ „ДО ТВОРЧОЇ ЗУСТРІЧІ"

У зв'язку з редакційною приміткою до моєї статті „До творчої зустрічі" („Свобода" з 23 листопада 1958), де зазначено, що „автор... назвавши поіменно ряд літератів, не назвав, на жаль, багатьох інших, в тому і деяких видатних", я дуже радий зробити таке пояснення:

Ваша редакційна заувага є цілком слушна. Я дійсно не згадав цілий ряд імен. Насамперед, я не згадав одного з найстарших прозаїків нашої літератури в еміґрації Федора Дудка, із четвертого покоління доби терору і війни — відому повістярку Ольгу Мак, здібного повістяра і новеліста Івана Смолія, із вісниківців — Р. Єндика і, нарешті, самого творця та орґанізатора „Вістника" і керівника цілого літературного угруповання вістниківців — Д. Донцова. За цим самим психологічним законом не згадав я чомусь і члена президії Об'єднання Українських Письменників Ю. Лавриненка-Дивнича, і редактора нашої літературної газети І. Кошелівця і ще цілий ряд імен активно діючих наших письменників. З технічних, правда, причин, в ряді літературних угруповань 20-их років, випала згадка про Неоклясиків.

У своїй статті я не мав наміру і не мав фізичної змоги згадати всіх діючих в екзилі письменників. Я не мав наміру публікувати вичерпний реєстр письменників. Такий реєстр (і то, мабуть, не вичерпний) я маю лише в своїй робочій теці, яким користуюся для особистого і організаційного контакту. У своїй статті я подав тільки певну, і то довільну, кількість імен, які, на мою думку, в тій чи іншій мірі характеризують певне покоління і в якийсь спосіб були причетні до певного журналу чи літературного угруповання. З цієї саме причини чимало літератів „в тому і деяких видатних", як зазначено в примітці, не було згадано, оскільки їх, на мій розсуд (можливо й помилковий), важко було пов'язати з тим чи іншим угрупованням чи журналом. І, нарешті, як і всім людям, так і мені властиво помилятися. Припускаю, як річ цілком можливу, що деякі не згадані імена може є більш характеристичні для того чи іншого угруповання, ніж ті, які я згадав. Деякі імена можна було не згадувати. Але йшло мені не про дотримання якоїсь субординації, не про згадку тих чи інших імен, а про підкреслення основної думки, що наша література в екзилі, в перетині її ґенерацій і мистецьких груп, як також в її якісному і кількісному вимірах є велика українська культура і при тому тривало незалежна сила.

Григорій Костюк

ЯК ВОНО СПРАВДІ БУЛО?

В другій частині своїх споминів „Півсотні літ тому..." автор інж. Василь Рижевський („Свобода" ч. 222 з 18 листопада 1958), торкається подій з 1910 р., зв'язаних з боротьбою за український університет у Львові. В цих споминах є ряд неточностей, що змушує мене, як одного з активних учасників цих подій, подати конечні поправки.

Подією, про яку у своєму спомині згадує автор, було загальне віче українського студентства в одній із заль університету, а відтак демонстрація, яка покінчилась криваво, бо від кулі польських студентів впав студент Адам Коцко, а студента Леонтовича ранено важко в ногу. Сталося це 1-го липня, а не 10 червня 1910 р., як пише автор спомину. Епілогом цієї демонстрації було арештування біля 130 українських студентів, а відтак відомий „Процес 101". Львівський суд, що складався з самих суддів-поляків під проводом надрадника Рибіцького, приймаючи, що студента Коцка вбили самі студенти-українці, засудив 5 студентів на три місяці, 70 студентів на одномісячну тюрму, а решту на два тижні.

Опис цієї події й присуду над українськими студентами автор помішав з іншою подією в боротьбі за український університет у Львові, а саме з демонстрацією, що відбулась в 1907 році. Польська університетська адміністрація не хотіла переводити т. зв. іматрикуляції по-українськи. Тоді українські студенти вчинили демонстрацію, побили університетського секретаря Вінaржа та здемолювали університетську авлю. Прикликана ректором поліція заарештувала 116 студентів та посадила їх у львівській тюрмі. Студенти почали на знак протесту голодівку, що тривала 4 доби і яка голосним відгомоном рознеслася по цілій Европі. Тоді в обороні українських студентів і прав українців Галичини до свого університету виступив на сторінках віденського часопису „Цайт" славний норвезький письменник і публіцист Бєрнштерне Бєрнсон. Йому відповів в цьому самому часописі польський письменник Генрик Сєнкевич і в цій відповіді зневажив українських студентів, за що віденський суд, перед яким українські студенти заскаржили Сєнкевича, засудив його за наклеп і образу чести. Після події з 1 липня 1910 р. жадної голодівки заарештованих українських студентів не було й тому її опис та опис вітання наших студентів випущених на волю українським громадянством, відноситься до подій з 1907 р., а не до липневих подій з 1910 р. Провідником демонстрації в 1910 р. був не Павло Крат, ним був він у часі демонстрації в 1907 р. Головну ролю в демонстрації в 1910 р. відіграли студенти: Адам Коцко, Микола Залізняк, Осип (Юно) Охримович та Володимир Левицький.

Ще одна така заввага: мені здається, що слова до пісні „Ми гайдамаки" не написав Іван Франко. Я не є певний в моєму твердженні, тож добре було б, щоб про це сказав хтось компетентний.

Стільки для виправлення помилок у споминах інж. Василя Рижевського. Крім цього короткий нарис цілої боротьби за український університет у Львові можуть шановні читачі знайти в статті Василя Мудрого „Львів осередком боротьби за український університет" у збірнику „Наш Львів", Ню Йорк 1953. Видавництво „Червона Калина" ст. 126-132.

Д-р Мир. Дольницький

Леонід Полтава

ТЕМА ЧОРНОГО МОРЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ПОЕЗІЇ 1920—1930-ИХ РОКІВ

(2)

Є. Фомін, пишучи про море (абстрактнє), порівнював його з морем „без води", морем „чорної, пекучої біди". Коли Юрій Яновський ще відважувався схрещувати над українським морем піратські шпаги, малювати чорноморських рибалок нащадками козаків, що виправлялися колись в „чайках" у морські походи, — то вже Є. Фомін не мав можливо ні такого таланту, ані тим більше громадської відваги — такими фарбами змальовувати за сталінської диктатури Чорне море. Молоде покоління українських поетів 1920-30 рр. вже не могло — через політичні причини — ставити так питання про Чорне море, як його ставив Г. Чупринка, наприклад, в історичній поемі „Байда". У тій поемі взагалі не існує проблеми належности Чорного моря до Росії. Чорне море має двох володарів:

... Судять Байду яничари
В Золотім Галацькім Розі...

... Скарайте розбишаку,
Щоб почула і забула
Україна сперменляку
І дорогу до Стамбула...

У Ґео Шкурупія (1903-193?) вихід в далеке відкрите море асоціювався з відривом від України, із загибіллю; море тоді було для нього не лише колискою бур і гураґанів:

... У безвість лине корабель
— Набридло те, що було вчора, —
В пітьмі встають кордони скель
І гриви спіненого моря.

Розхрістана, нервова муть
У недосяжне б'є склепіння, —
Незнана у безоднях путь
І десь далеко Україна...

О море! Нескінченна даль,
Колиска бур і гураґана,
Землі кісток одвічний праль
Та буйних мрій омана.
(Із циклу „Море").

Не легко зрозуміти, що означає символіка Чорного моря у Василя Бобинського (1898-193?). В кількох його віршах, написаних ще в 1920-их рр. в Західній Україні, море відіграє ролю містичну, важку; *воно вабить,* воно викликає мрії „про далекі моря, де заховано щастя для мене"... Разом із тим, у вірші „З мандрівними листівками" (1921 р.) читаємо:

... Десь над морем з мандрівними [ластівками
Крила ламле моя туга понад хвилі...

Чорне море всіх затопить... всіх... [затопить...
Без змагання, без окриленого болю
Гасне день... Вночі за серце схопить
Чорна туга за тобою... за тобою...

Напевно тут позначилася „книжність" у підході до моря, якого тоді поет напевно не бачив, не пережив. Та в даному випадку важливий самий факт, що західньо-український поет до образу моря звертався і посвоєму його змалював.

Справжнім, першим поетом українського моря можна назвати Олексу Влизька (1908-1934). У нього морю присвячені навіть окремі збірки (явище унікальне в українській поезії!): „Рейс", „П'яний корабель". Для нього Чорне море — це частина України, така ж невіддільна, як степ чи Карпати; це — частина життя його народу, народу романтика й трудівника, народу морського. Матроси цього народу навіть дні розраховують „на тонни, на милі". О. Влизько співав про нарід, що шукає стежки долі, що завжди перебуває в стані романтичного піднесення і хвилювання, навіть в буденній праці. О. Влизько заперечує зовні „казку моря", але і йому притаманний той же романтичний підхід до батька „штормів і штилів".

Прикметний з цього погляду вірш „Буденне море":

Нема тут казки ніякої, —
Як всюди в світі, й на морях —
Шумлять за рейдами прибої,
Де кораблі на якорях.

Розводить день останні риси
І кида вечір дзвоном в сквер,
Я ж бачу щогли-кипариси
І пахне з люльок канупер.

Там всюди праця. Як ще мовлю? —
Мов човен, в гавань ніч пливе.
Тебе, о море, благословлю, —
Буденне, чорне, трудове!

Як ні один до того з українських поетів, О. Влизько з чаруючою щирістю оспівав українське портове місто, зокрема свою рідну Одесу:

... Люблю твоє лице, і ці поснулі стяги,
І скромний орнамент бетонових аркад.
А десь такі ж, як ти, цвітуть архіпе- [лаги, —
Романтика моя залізних естокад.

Химерно?! Правда?! Так?! Яку ж ліпити [ти норму
На серце молоде — зрадливу оболонь?!
Привіт тобі, привіт... і бурі, бурі, [шторму!
У нас з тобою все... за типею — [вогонь!

Там, де море — там немає рамок. Країна, що має море — не має кордону, світ лежить перед нею; така країна звикла до шторму, до бур. Український порт у О. Влизька — як і всі морські порти світу:

... Що ж, і дівчата й матроси веселі всі, [безтурботні.
Завтра кудись попливуть у далеке море [матроси,
Завтра дівчат обійматимуть з радісним [усміхом інші, —

Так вимагає море... В порті стоять [кораблі.

Олекса Влизько — тип українця, що зжився з морем, що відчув Чорне море як своє. Тому не хто інший, а саме він з таким пієтизмом і з таким почуттям буденної „домашности", з такою надзвичайною теплотою оспівав чорноморську красуню — Одесу, наших чорноморських рибалок, людей надморського міста і саме „хороше Чорне море". Ось уривок з його прегарної поезії „Іронічна увертюра":

Від важкої трамонтани тріпотять серця [і райни,
І суворий владар — вікінґ — свій про- [вадить корабель.
Він проходить у тумані, обминаючи [Одесу,
Де живі буденні люди атакують [скумбрію.

Не вдаватися в усмішку. Я не вірю у [леґенди.
Сивий вікінґ — тільки пісня у рибаль- [чиних устах.
Ередья співав сонетом про бретонку [ідилічну,
Ну, а я про одеситку — трамонтану і [пісні!...

... Над хорошим Чорним морем тріпо- [тять серця і райни,
І суворий владар — вікінґ — свій про- [вадить корабель.
Він проходить у тумані, обминаючи [Одесу,
Де живуть буденні люди і найкращі із [жінок!

Таке приятельське „поводження" з Чорним морем, така, сказати б, „камерність" відчування цієї могутньої стихії — можлива лише в людини, що наскрізь відчула ту стихію і зжилася з нею. Таке відчуття Чорного моря, як частини своєї землі, своєї „кімнати", — особливо важливе для українця, нащадка селянської нації. Але в цьому саме ховалася й одна із причин розстрілу Олекси Влизька...

В сучасній поезії УССР Чорне море майже не фіґурує, як підмет поезії, як складова частина України. До цього, звичайно, приводять тільки політичні причини: навіть з нагоди передання Росією Україні Кримського півострова ні у кого не зміг „прорватися" вислів Чорне море, як українське, чи — як писав понад сто років тому Тарас Шевченко — „наше море". На щастя, навіть совєтська цензура не здібна витяти з народного серця любови до свого моря.

(Кінець).

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ошава, Онтеріо

Виставка книжок англійською мовою про Україну

В місті Ошаві коло Торонта закінчилась виставка книжок англійською мовою про Україну.

Виставка тривала один місяць, почалася в середині минулого місяця. До зорганізування виставки причинився Клюб українських підприємців і професіоналістів міста Ошави, який подарував бібліотеці український відділ книжок.

Супермодерна бібліотека м. Ошави є одною з найкращих бібліотек провінції Онтеріо, а може і Канади щодо розміщення заль і архітектури.

При вході до бібліотеки у найбільшім виставовім вікні були вміщені деякі книжки, що немов підчеркували, яка ціль виставки. На головному пляні можна було побачити книжки: Український Націоналізм, Україна під Совєтами, Український резистанс, Мистецтво Зак. України і інші. На задньому пляні поміщена велика карта України англійською мовою. Крім книжок вікно було вбране зразками українського національного мистецтва, а саме вишивками, різьбою, керамікою і писанками. Цілість, розложена по мистецьки, робила добре враження. Напис великими черенками голосив всім, що це є українська виставка. В центральній залі на середньому стенді були розміщені книжки англійською мовою про Україну. Збірка добра, основно представлена боротьба України з Московщиною.

Початок виставки було започатковано (заходами професіоналістів) скрипковим концертом відомої на цьому континенті української скрипачки Донни Гресько в одній із кращих заль Ошави.

Це був свого роду український культурний місяць. **Н.Х.**

Филаделфія, Па.

Ще про воєцьку виставку з нагоди Листопадових Днів

У „Свободі" з 5-го листопада ц. р. помістив п. Т. допис про відзначення 40-их роковин Листопадового Зриву у Филаделфії, в якому подав невірно свої завваги про Академію і про влаштовану Відділом ОбВУА виставку. Автор згаданого допису подає, що святочну промову на Академії виголосив поворотець із заслання д-р Антін Княжинський, забуваючи про те, що він є одночасно головою найбільшого в Америці Відділу ОбВУА.

Авторові невідомо, що виставку підготовила й улаштувала спеціяльно вибрана до цього Комісія в особах: Микола Вайда, Іван Данківський і Євген Рудий. Побратими Вайда і Кривопуск — члени Управи ОбВУА вложили немало труду й праці при влаштовані виставки, але дві особи без помочі інших не змогли б за один вечір улаштувати виставки. Тому саме слід відмітити, що виставку влаштовував цілий ряд побратимів, що розділили між собою працю: Голова Станиці дивізийників Забродський в неділю рано перед відкриттям виставки привіз з собою готові експонати, які дивізийники упорядковували цілу ніч. Він заняв одну з кімнат, повставляв експонати, та порозвішував світлини по стінах так, що до відкриття виставки був готовий. Дивізийники мали дижури аж до закінчення виставки.

Колишні вояки американської армії також заняли своє місце на виставці, та впорядковували свої експонати не лише самі, але навіть із своїми жінками, як прим.: побр. Кріль, Чорпіта і інші. Треба признати, що б вояки американської армії, чи не найбільше вложили свого труду в упорядкуванні виставки. Згадати б лише побр. Черника признати, що вояки американської армії, який заінсталював електричне освітлення у всіх трьох кімнатах виставки. Так само УСС й УПА самі упорядковували свої експонати. Всі інші члени УправиВідділу ОбВУА мали визначені дижури на виставці, та іншу працю, тож годі їх усіх помінути, а приписувати підготову виставки двом людям, як це зробив п. Т. не можна.

Євген Рудий
Культ.-Освіт. Референт
Відд. ОбВУА у Филаделфії

Балтімор, Мд.

В єдності — сила народу

З приємністю треба відзначити, що українська громада в Балтіморі зорганізована в УККА, з кожним роком зростає, міцніше та своєю масовою присутністю на національних святах може бути навіть добрим прикладом.

Після величавого свята Листопадового Зриву влаштованого ООЧСУ в порозумінні з УККА, вже 30-го листопада на заклик окремого Громадського Комітету очолюваного п. Остапом Хархалісом, наша громада готується відзначити 25-ті роковини жахливого голоду в Україні

У виданому з тієї нагоди бюлетені місцевого Відділу УККА читаємо: „В 1958 р. згадуємо страшну трагедію, 25 років тому пережиту українським народом, коли 1932-33 рр. шість мільйонів наших братів і сестер в Україні загинули мученицькою смертю від страшного голоду, штучно створеного безбожною, комуністичною Москвою. Це пекольне народовбивство українців, комуністична Москва вчинила тому, щоб із свободолюбної, побожної України зробити свою покірну колонію, встановити новітнє колгоспне невільництво, свобідну українську людину довести до межуючої з божевіллям байдужности загуканого раба. Одначе цей диявольський плянов. московський злочин не знищив патріотичного духа української нації, яка по нинішній день змагається з червоним окупантом у всіх галузях життя в смертельній боротьбі, що мусить закінчитися нашою перемогою. Штучний голод в Україні — це вічна ганьба для колоніяльної Москви, а жертва українців — це їх вічна слава! Україна ще раз засвідчила перед світом, що готова віддати своє життя, але волі та свободи своєї не віддасть в руки московського ката"

Далі з інформацій голови Громадського Комітету довідуємося, що в неділю 30-го листопада 1958 р., в год. 3.30 по полудні, в залі при 16 С. Паттерсон Парк Евню місцевий Відділ УККА влаштовує Жалібну Академію. В програмі Академії: промова д-ра Шандора, директора УККА в Ню Йорку. Бесіда з наочним свідком голоду в Україні п. Оксаною Андрієнко. Інсценізація Віри Шпаківської п. з. „Мамо, хлібця . . .!". Виступ Хору.

В бюлетені написано: „Українці Балтімору і околиці, кличемо Вас до діла! Вшануйте пам'ять шести мільйонів жертв репресивного голоду в Україні 1933 р. вимовним чином. Проголошуємо на неділю 30-го листопада обмежений громадський піст. Українські матері, розкажіть своїм дітям про цю страшну трагедію. Нехай вони свідомо візьмуть участь у нашій демонстрації. Заощаджені на харчах гроші зложіть для УККА на потреби пекучі наших братів та сестер залишенців у таборах Німеччини та Австрії. Нашою організованістю та жертвенністю віддаймо належне жертвам московського большевизму".

Після інтерв'ю з представником Громадського Комітету та після прочитання бюлетеню, від себе скромно побажаємо, щоб організаторам тої важливої імпрези вдалося оформити колону авт з відповідними написами в англійській мові та роздати летючки в тій же мові про голод в Україні, то успіх діла буде безсумнівний. **(АБУ)**

БЕРЛІН І КВІМОЙ

(Закінчення зі стор. 2-гої)

Тому берлінці з тієї західньої частини міста надзвичайно дорожать своєю свободою і слушно вважають невеликий гарнізон ЗДА, Англії і Франції за ґарантію своєї безпеки. Вони виявили протягом останніх 14-ох років дійсно геройський спротив безчисленним спробам морального і господарсько-політичного шантажу збоку Совєтів і власних комуністів, та спробам підчинити їх східньо-німецькому режимові. Через те Берлін в очах усіх 90-ох мільйонів німців з обох частин поділеної Німеччини є символом спротиву. Це наче брама до вільного світу для втікачів із Сходу і віконце, крізь яке просочується на весь европейський Схід найшвидше кожна вістка із Заходу. Процвітання вільного Берліну має маґнетичну атракційну силу для всіх підсовєтських сателітів, як живий доказ контрасту між західньою дійсністю і брехнями, що їх про Захід поширює комуністична пропаґанда. Тому можна розуміти Москву, що Берлін був завжди сіллю в її оці. Ясно, що Совєти волію́ть мати Німеччину поділеною, як одностайною. Ясно теж, що Совєти хотіли б, щоб східньо-німецький сателіт побільшився на ціле місто Берлін, в якому можна було б перевести погром всіх антикомуністичних елементів. Бо йде не про заступлення совєтських вояків німецькими цивільними комуністами в контрольних пунктах на шляхах сполуки Берліну з Заходом, а фактично, як це вже пишуть і „Правда" і „Ноєс Дойчлянд" одверто — за „визволення" Берліну, себто інкорпорування його до Східньої Німеччини.

Очевидно, що це був би великий моральний і політичний удар, що його вільний світ не може допустити. І тому увага світу зосереджена тепер на Берліні, як новому бойовищі в холодній війні.

МУЗИЧНІ ТВОРИ Василя Безкоровайного

КОЛЯДИ на фортепіян —	$ 1.00
на мішаний хор —	$ 1.50
на мужеський хор —	$ 2.00
Легкі твори на фортеп. Повстанські пісні: Ллється пісня, Світить місяць, Маршують Повстанці, Що то за прапор, Вперед, Гимн Батави — по	$ 0.40
Інші: Козачок, Човен, Петрусь, Ой, хмариться, Бандура, Гопак, Ой, видно село — по	$ 0.30
Коляди: Бог Предвічний, Нова радість, Возвеселімся, Бог ся раждає, Небо і земля — по	$ 0.30

Замовляти на адресу:
W. BEZKOROWAJNYJ
117 Buffum Street Buffalo 10, N. Y.
Гроші платиться при отриманні нот.

Т-ВО УКРАЇНСЬКИХ ПРАВНИКІВ в ЗДА
мають за шану
запросити Членів і Українське Громадянство на
ДОПОВІДЬ
д-ра І. М. НОВОСІВСЬКОГО
на тему:
„УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВНА ВЛАДА НА БУКОВИНІ В 1918 р.",
— що відбудеться —
в П'ЯТНИЦЮ, 28-го ЛИСТОПАДА 1958 р.
о. год. 7:00 вечора
в приміщенні Українського Технічного Інституту (Академія Св. Юра) при 9-ій вул. Схід, під ч. 710, заля 302, в Ню Йорку.
Вступ вільний. — Гостям раді.

ДЕЛЕҐАТУРА УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА в ЗДА
Т-ВО ПРИХИЛЬНИКІВ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
В суботу, 29-го листопада 1958 р.
в год. 4:00 по полудні
— відбудеться —
в залі НТШ — 302-304 Захід 13-та вул. в Ню Йорку
ЗУСТРІЧ
проф. д-ра І. Мірчука,
ректора Українського Вільного Університету в Мюнхені,
з Професорами, Членами обох наукових Установ і УТІ, Студенством, ширшим Громадянством.

ПРОГРАМА:
1. Проф. П. К. КОВАЛІВ: Привіт від Делеґатури У.В.У.;
2. Проф. д-р М. ЗАЙЦЕВ: Привіт від Управи Наукового Товариства ім. Шевченка в ЗДА;
3. Проф. д-р О. АНДРУШКІВ: Привіт від Товариства Прихильників У.В.У.;
4. Проф. д-р І. МІРЧУК: Доповідь на тему „Напрямні української культури та Український Вільний Університет".

ГОСТЯМ РАДІ!

ДОЇЗД підземкою: зупинка лінії Індепендент при 14-ій вулиці і 8-ій Евеню.

Голова Делеґатури УВУ
Управа НТШ в ЗДА
Управа Т-ва Прихильників УВУ

УВАГА! 70-ий ВІДДІЛ УВАГА!
СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ в ПАССЕЙКУ
— влаштовує —
в НЕДІЛЮ, 30-го ЛИСТОПАДА 1958 р.
в УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ ДОМІ при Hope Ave.
в год. — від 10:00 ранку до 10:00 вечора
РІЗДВЯНИЙ БАЗАР
Просимо українську громаду Пассейк і Округи звернути на це увагу, масово прибути сюди по закупи, бо ввесь дохід з цього підприйняття призначено повністю на допомогу нашим людям в Европі.

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. **ІРИНИ з ПОГОРЕЦЬКИХ ЛУЦЬКОЇ**
складаємо — $ 10.00 (десять)
на Українських Воєнних Інвалідів.
ІВАНКА, МИКОЛА і ДОЗЬО СИВІ

На поминках
бл. п. **ПЕТРА СМОЛІЯ** в Честері, Па.,
учасники Похорону зложили 80.50 дол., замість квітів на могилу Покійного. Син Покійного розділив цю суму між дві українські Установи, а саме між ЗУАДКомітет і УККА. За прислану п. Ігорем Смолієм суму 40.25 дол. на харитативні цілі ЗУАДКомітет складає щиру подяку.
Екзекутива ЗУАДКомітету

Український Студентський Клюб
при КОЛУМБІЙСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ
— влаштовує —
ВЕЛИКУ ЗАБАВУ з ТАНЦЯМИ
яка відбудеться
в суботу, 29-го листопада 1958 р.
в залі
JOHN JAY HALL, COLUMBIA UNIVERSITY
ПОЧАТОК — о год. 8:30 веч.
Оркестра — АМОР
ДОЇЗД: Subway No. 1 Broadway 7th Ave. Line до 116 вул.

В ЧЕТВЕР, 27-го ЛИСТОПАДА 1958 р. Год. 2:30 по пол.
на площі ANGELES GROVE в UNION, New Jersey (при Liberty Ave.)
— відбудуться —
ТОВАРИСЬКІ ФУТБОЛЬНІ ЗМАГАННЯ
УСТ „ТРИЗУБ" — „ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ"
ФИЛАДЕЛФІЯ НЮАРК
Год. 1:00 — ПЕРЕДЗМАГ ЮНЬЙОРІВ
„Тризуб" виступить із 4-ма змагунами Професійної Ліги.

В НЕДІЛЮ, 30-го ЛИСТОПАДА 1958 р. Год. 2:30 по пол.
на тій самій площі — відбудуться
МИСТЕЦЬКІ ФУТБОЛЬНІ ЗМАГАННЯ
УСТ „Чорноморська Січ" — "Salerno" S. C.
ДОЇЗД на площу: Їхати Springfield Ave до Union, а звідси на Liberty Avenue.

В НЕДІЛЮ, 30-го ЛИСТОПАДА 1958 р. Год. 2:30 по пол.
На грищі New Farmers Oval 2, при 69-ій вул. і Metropolitan Ave., Middle Village, L. I.
МИСТЕЦЬКІ ФУТБОЛЬНІ ЗМАГАННЯ
УСК (Ню Йорк) — LITHUANIANS S.C.
ПЕРЕДЗМАГ: год. 11:30: УСК (юньйори „Б") — GIULIANA (юньйори)
год. 12:45: УСК "1Б" — LITHUANIANS (резерва)
СУБОТА: год. 3:00 по пол.: УСК (учні) — UNITED KINGDOM (учні).
ДОЇЗД: BMT Canarsie Line до Myrtle Ave., а звідси пересісти на Metropolitan Ave. Train та їхати в сторону Middle Village до останньої зупинки.

УВАГА! **УКРАЇНЦІ ГАРТФОРДУ і ОКОЛИЦЬ!**
Старанням Відділу УККА в Гартфорді, Конн.
— відбудеться —
в суботу, 29-го листопада 1958 р.
ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР
з доповіддю
найвизначнішого сучасного письменника
д-ра Уласа Самчука
Тема:
„СУЧАСНА ПОЛІТИЧНА СИТУАЦІЯ В СВІТІ"
Вечір відбудеться:
в УКРАЇНСЬКОМУ ГОРОЖАНСЬКОМУ КЛЮБІ
при 51 Вітмор вулиці
о год. 7:00 вечором.
До численної участи запрошує все Українське Громадянство
Відділ УККА

Увага! ПРИЙМАННЯ ПЕРЕДПЛАТИ НА 5-ТОМОВУ **Важне!**
ІСТОРІЮ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ М. Грушевського
—> продовжено <—
до 15-го лютого 1959 року.

Кількість зголошених передплат вирішить: чи ця праця М. Грушевського буде перевидана чи ні. Тож не чекайте аж до 15-го лютого, зголошуйте передплату зараз.

Історія Української Літератури М. Грушевського охоплює той же період, що й його Історія України-Руси. В плянованому перевиданні 5 томів вийдуть в 4-ох книжках, бо 2-ий та 3-ій томи будуть оправлені в одну книжку.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

а) Ціна видання $32.00, які сплачується: при зголошенні передплати — $ 16.00; впродовж двох тижнів після одержання 2-го і 3-го томів (перша з черги книжка) — $ 8.00; після одержання 4-го тому (теж впродовж 2-ох тижнів) $ 8.00.
б) Розрахунки за передплату провадяться виключно чеками або поштовими, банковими чи Express Money Order'ми (в жадному разі не готівкою в листах).
в) В разі до 15-го лютого 1959 р. не зголоситься достатня кількість передплатників, Книгоспілка зберігає за собою право зрезиґнувати з перевидання Історії Української Літератури Грушевського і сплачені аванси по $ 16.00 негайно повернути їх власникам. А щоб і собі і передплатникам цілковито ґарантувати можливість додержання цієї умови, Книгоспілка відкрила в Українському Банкові „Самопоміч" в Ню Йорку (Self Reliance F. C. U.), спеціяльне конто, на якому зберігатимуться ці аванси (по $ 16.00) аж до початку видання або звороту грошей власникам. Через це до 15-го лютого 1959 р., моні ордери, чеки на аванси треба писати на ім'я Self Reliance F. C. U., N. Y. та посилати разом зі зголошенням передплати на адресу:

SELF RELIANCE F. C. U — 68 E. 7th Street — New York 3, N. Y.

Після 15-го лютого 1959 р., дальші грошові розрахунки та листування адресуватимуться безпосередньо на Книгоспілку:

KNYHO-SPILKA PUBL. CO. — 33 St. Mark's Pl. — New York 3, N. Y.

г) Відкликати зголошену передплату можна лише до початку видання. Після повідомлення Книгоспілки про те, що перевидання розпочато, відкликати передплату не можна.
д) Зголошення передплати оформлюється далі поданою заявою. Виріжте і виповніть цю заяву та разом з чеком чи моні ордером надішліть на адресу Українського Банку в Ню Йорку.

До 15-го лютого 1959 посилається на адресу Банку „Самопоміч" в Ню Йорку.

До Видавничого Т-ва „Книгоспілка" в Ню Йорку.

Цим зголошую передплату на 5-томову (в 4-ох книжках) Історію Української Літератури М. Грушевського.

Аванс в сумі $ 16.00 Money Order'ом/чеком No. .... на ім'я Self Reliance F. C. U. в Ню Йорку до цього додаю.

Решту належности в сумі $ 16.00 зобов'язуюся сплатити впродовж 2-ох тижнів:

після одержання т. 2-3 .... $ 8.00 та
після одержання т. 4-го .... $ 8.00.

....
підпис

Листи та книжки прошу посилати мені на адресу:

Ім'я й прізвище ....
Ч. будинку й назва вулиці ....
Місто й стейт ....
Країна ....

(Адресу писати друкованими літерами)

НЮЙОРКСЬКИЙ ВІДДІЛ УКРАЇНСЬКОГО КАТОЛИЦЬКОГО ОБ'ЄДНАННЯ „ОБНОВА"
повідомляє, що
в НЕДІЛЮ, 30-го ЛИСТОПАДА 1958 р.
год. 5:00 вечора
в АВДИТОРІЇ ШКОЛИ св. ЮРІЯ в НЮ ЙОРКУ
(Схід 6-та вул., між 2-ою і 3-ою Евеню)
ВПреподобний, о. МЕЛЕТІЙ ВОЙНАР, ЧСВВ
виголосить — **ДОПОВІДЬ** — на тему:
„ПАПА ПІЙ XII І УКРАЇНСЬКА КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА"
(з канонічного насвітлення)
До вислухання доповіді запрошується усе Українське Громадянство. Участь членів „Обнова" обов'язкова. Вступ за добровільними датками на фонд будови школи св. Юрія.

Українська Вільна Академія Наук у США
УРОЧИСТЕ ВІДЗНАЧЕННЯ
40-ої РІЧНИЦІ
Заснування Всеукраїнської Академії Наук та Української Академії Мистецтв у Києві в 1918 р.
Слово — президент Академії М. О. ВЄТУХІВ.
Музична частина: Клавдія ТАРАНОВА (меццо-сопрано) — Акомпаньямент: Є. КРАХНО — ВАДИМ КІПА (фортепіяно).
Неділя, 30-го листопада 1958 р. — о 7:00 год. веч.
Будинок УКРАЇНСЬКОГО ІНСТИТУТУ в АМЕРИЦІ
2 East 79th Street — New York 21, N. Y.
Управа УВАН у США

Увага! НЮАРК й ОКОЛИЦЯ! Увага!
УКРАЇНСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТИТУТ
— влаштовує —
в суботу, дня 29-го листопада 1958 р.
Год.: 8:00 веч.
в залі: GRIFFITH RECITAL HALL
605 Broad St., NEWARK, N. J.
КОНЦЕРТ ЄВГЕНІЇ ЗАРИЦЬКОЇ
При фортепіяні:
ПРОФ. РОМАН САВИЦЬКИЙ
Квитки: БАЗАР — 91 Mercer St., Нюарк, та в крамниці THE STYLE SHOP, 764 Springfield Ave., Irvington,

---

Увага ТОРОНТО!
В суботу, 29-го листопада 1958
ГОД. 8-ма ВЕЧОРА
МЕССЕЙ ГОЛ

ПІД ПРОТЕКТОРАТОМ УСІХ УКРАЇНСЬКИХ ХОРІВ ТОРОНТА
Концерт Хору „ДУМКА" - Ню Йорк
Диригент: Л. КРУШЕЛЬНИЦЬКИЙ.
При співучасті: Ш. ОРДАССІ-БАРАНСЬКА (сопран Метрополітан Опери, Н. Й.) — В. БАРАНСЬКИЙ, (бас). — Форт. супровід: Р. СТЕЦУРА.

Увага ТОРОНТО!
Квитки продають в книгарнях: „АРКА", „ПЛАЙ"-Бетирст, „ПЛАЙ"-Квін, „БАЗАР" і в ресторані „ВІКТОРІЯ ГРІЛ"

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ СОЮЗ І „СВОБОДА" — ЦЕ ТВЕРДИНІ УКРАЇНЦІВ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ, ЯКІ МАЮТЬ ЗА СОБОЮ 60-ЛІТНЮ ІСТОРІЮ ПРОВІДНИЦТВА В ПОЛІТИЧНИХ, КУЛЬТУРНИХ ТА СОЦІЯЛЬНИХ ЗМАГАННЯХ НАШОЇ ІМІҐРАЦІЇ В АМЕРИЦІ.

Спорт

Нова перемога і нові завдання „ПЛАЮ"

Відбиванкова дружина нюйоркського „Плаю", яка від свого першого виступу влітку цього року не програла ще ні одних змагань, вигравши по черзі два турніри, здобула чергову перемогу, вигравши відбиванковий турнір СУАСТ у Филаделфії.

Турнір відбувався при участі „Плаю", „Тризуба", „Беркута", „Ньомана" (Білоруси) і УСК-у. Участь взяло також п'ять жіночих дружин, а саме Филаделфії, Порт Амбою, Ню Гейвену і двох дружин УСК-у в Ню Йорку.

В жіночому суперництві першість без труду здобув уже вдруге „Тризуб" — Филаделфія, перемагаючи всіх своїх суперників.

Дружина „Плаю", переростала всіх своїх конкурентів головно завдяки двом „бомберам" - стиначам, Будишинові і Йостові, хоч також і інші дружини привели „закордонні" підкріплення, зокрема Порт Амбой (двох змагунів ІМКА — Шалль і Фец) та УСК Ню Йорк. Лише филаделфійський „Тризуб" виступив в своєму непідкріпленому складі.

Дружина „Плаю", яка виступила в складі І. Сохан, В. Баранецький, Д. Кручко, Г. Будишин, Ю. Йост і В. Сохан, заслуговує на признання не лише з огляду на своїх двох репрезентаційних „стиначів" — але також з огляду на правильну тактику і зіграння.

В інших дружинах — а саме „Беркуті" й УСК-ові слідне піднесення рівня. Так само і „Ньоман", — наші симпатичні сусіди - білоруси змінцнились, бо крім їх головного козиря Арцішенка, появилися вже нові молоді змагуни „власного хову". Лише „Тризуб" — Филаделфія, з якого відійшов Завадович, грав дещо слабше. Частину турніру грав зрештою „Тризуб" без І. Чуми.

В суботу 29-го листопада український спортовий Ню Йорк матиме нагоду бачити вперше свою найкращу дружину — „Плай" на „Турнірі Дня Подяки", що його влаштовує Вест Сайд ІМКА у своєму будинку на розі П'ятої Евню і 63-ої вулиці.

Завдяки жертвенності і фінансовій підтримці інж. М. Лепкалюка, який зорганізував дружину „Плай", зможе наша дружина виступити підкріплена найкращими нашими змагунами, так, що крім змагунів основного складу „Плаю", гратимуть в нашій дружині ще деякі найкращі змагуни наших клюбів Сходу ЗДА. Таким чином цю дружину вважати можна буде нашою справжньою збірною. Склад „Плаю" буде такий: І. Сохан, В. Сохан, Г. Будишин, Ю. Йост, В. Баранецький, Д. Кручко, А. Пащук, І. Трешневський, Гриніщак („Циган"), Наливайко, Чума, Заяць і Арцішенко.

Турнір відбудеться при участі 14 найкращих дружин східніх стейтів Америки. Він буде справжньою пробою вартости нашої дружини в загально - американському маштабі. Наша спортова публіка Ню Йорку матиме нагоду підтримати свою дружину у цьому так її важливому першому виступі на „широкій арені" американського спорту.

О-як

Нові перемоги „Чорноморської Січі" в Нюарку

В неділю 16-го листопада ц. р. 3 дружини „Чорноморської Січі" могли додати до своїх перемог ще одну. Дружина учнів грала в суботу і теж перемогла. Загальний вислід: 4 гри, всі виграні, а відношення воріт 26 : 2 в користь дружин ЧСічі.

Ст. Френсиз — „Чорноморська Січ" 0 : 2 (0:2)

Противник не програв досі ніодних змагань і в своїй грі проти нашої одинадцятки таки довів, що не припадково. Ст. Френсиз грала гостро (хоч не брутально), скоро, часом таки добре технічно, але змагуни „Чорноморської Січі", не зважаючи на слабший у деяких день, довели, що вони грають таки ліпше і продуктивніше, і що здобуті перемоги — це таки поправа гри в цілому. Шманько на позиції середущого помічника і тим разом був „муром", хоч брак йому одного: щоб сильні довгі викопи висилав під адресу поодиноких наших змагунів, а не „лише до переду".. Голюка і Поллок на обороні грали певно і жертвенно. Молодий і рухливий Браншетер грав дуже амбітно, але Дуткевич в першій половині а Коваль в другій таки більше переконливо доводили, що вони спосібні грати заавансованого противника. Каздоба в кількох випадках виявив дійсно добрі заграння. Хромовський на позиції лучника вміє будувати гру нападу, але і на далі задовго придержує м'яча, здержує пливку і скору гру цілого нападу. Стріловий „пес" не повинен його абсолютно турбувати.

Склад: МекДоґаль, Голюка, Поллок, Коваль, Дуткевич, Шманько, Брандтштетер, Каздоба „Чікен", Лясло, Хромовський, Лукич,

„Чорноморська Січ Б" — Патерсон Інд. 8 : 2

Противник слабий і тому важко оцінювати фактичні спроможності змагунів „Січі". Все таки Бренич, й Ірась, побіч Буртника і Гельбіка були таки замітними і нині...

„Чорноморська Січ" Юньйори — Ґаледон, С. К. Юньйори 12 : 0

Юньйори „Чорноморської Січі" доволі легко перемогли слабшого і фізично і технічно противника і ведуть тепер табелю Ню Джерзі Юньйор Саккер Ліґ з відношенням точок 6 : 0 та з відношенням воріт 22 : 3. Згадана Ліґа нараховує зараз 8 дружин, а найповажнішим суперником бамуть буде таки Спюр С. К., хоч є теж і другі не слабі.

„Чорноморська Січ" учні — Гобокен С. К. учні — 4:0

Наші найменші здобули другу перемогу в цьому сезоні і мають на 5 гор відношення точок 4:6, та відношення воріт 7:13. Як на початок, то також не зле. (іх)

УАСТ - Рочестер — Боффало Саймон Пюрс 5 : 4 (4:2)

Рочестерці ще раз прийшли до переконання, що не тільки добра техніка, рутина чи слава поодиноких змагунів рішають про вислід змагань, але також в великій мірі саме бажання перемоги та наставлення, з яким змагуни виходять на грище.

Доброю научкою для УАСТівців були змагання проти Рочестер Аверс Спорт Клюб в неділю 16-го листопада. В осінній рунді змагань за мистецтво наші змагуни перемогли вище згаданий клюб 5:1, а останньої неділі проти того самого клюбу в грі за Опен Кап програли 2 : 0, тільки тому, що сподівались легкої перемоги.

Змагання за аматорську чашу Америки проти Саймонс Пюрс були чи не найцікавіші та найбільш емоційні цілого сезону. Напевно ніхто перед змаганнями не сподівався, що боффалівці, маючи у своїй дружині аж шістьох грачів з Канади, дадуть себе „розкласти" молодим змагунам УАСТ-у. Вже в перших десятьох хвилинах гри рочестерці блискавичними подачами та зі стрілів Д. Тимченка та Д. Завадівського провадять 3 : 0. Можна було думати, що як „хлопці" заграють так далі, то боффалівці поїдуть додому з десятьма ґолями. Та, на жаль, тим разом оборона не дописала і боффалівці прориваються два рази лівою стороною та заганяють м'яча в сітку. Ще кілька хвилин гри і УАСТ-івці з карного копу підносять вислід до 4 : 2. В другій половині гра дещо вирівнюється і боффалівці частіше атакують, але завжди без успіху, бо молодий Курт Герольд вміло виловлює всі стріли противника. Тому, що змагання почались досить пізно останніх 20-ть хвилин прийшлося грати при дуже слабому денному світлі. З трибуни вже тяжко було бачити де саме знаходиться м'яч. Обі дружини стараються використати це становище та здобути хоч ще тільки одні ворота. Боффалівці краще використали цей час, бо стріляли ще два ґолі, а наші тільки одного. Та все ж таки УАСТ-івці виходять переможно, вигравши змагання 5 : 4.

Хто буде черговим противником УАСТ за аматорську чашу Америки тяжко сьогодні сказати, тому що гри за чашу назначує Футбольна Асоціяція в Ню Йорку. Знаю одначе напевно, що наступні змагання припадають на 30-го листопада. Тому прошу наших симпатиків та все громадянство Рочестеру, Боффало та околиці слідкувати за оголошеннями товариства.

Склад УАСТ: Курт Герольд, Іван Гревен, Микола Янчук, Михайло Когут, Анатоль Шапка, Володимир Комад, Даньо Завадівський, Дм. Тимченко, Микола Шевчишин, Петро Івасів, Дмитро Когут, Вітас Грибавскас, Володимир Дичківський, Євген Дашчишак. Ворота стрілили: Д. Тимченко (2), Д. Завадівський, П. Івасів та Іван Гревен по одному.

Микола Єйна

ПОЛІТИЧНИЙ СЕМІНАР

При Українській Вільній Академії в ЗДА 18-го листопада відбулося організаційне засідання семінару господарської, фінансової, соціяльної, зовнішньої та внутрішньої політики. Голова ВУАН проф. М. Ветухів і керівник семінару проф. Б. Мартос пояснили завдання семінару — уможливити молодим науковцям з'ясувати найважливіші проблеми сучасної політики. Кожен учасник семінару матиме змогу вибрати ту чи іншу тему і, розробивши її, прочитати доповідь на засіданні семінару, де вона служитиме матеріялом об'єктивної, наукової дискусії. Мається на увазі також запросити для доповідей видатних американських політиків і журналістів.

Після уважного обговорення було вирішено, що засідання відбуватимуться двічі на місяць по середах, від год. 6,30 до 8,30 вечора в приміщенні Академії (11½ В. 26-та Стр. Н. Йорк, 10). Наступне засідання відбудеться у середу 26-го листопаду, доповідь проф. Б. Мартоса: „Характеристика суспільно - господарського ладу в СССР".

Від 5-ої год. по полудні керівник семінару прийматиме запис учасників і провадитиме консультації. **М.**

В грудні НАТО радитиме над атомовою зброєю для Західньої Німеччини

Женева. — На грудневому з'їзді Ради Північно-атлянтійського пакту (НАТО) у Парижі головною справою буде питання приділення новій західньо-німецькій армії атомової зброї — заявив сенатор Губерт Гомфрі, голова сенатської підкомісії для справ розброєння, який прибув до Женеви у зв'язку з тамошньою — досі цілком безуспішною і безвиглядною — конференцією з Совєтами про припинення дальших атомових експериментів. Сен. Г. Гомфрі не скривав своїх сумнівів щодо доцільности узброєння німців атомовою зброєю, виходячи з політичних, а не військових міркувань. Він признав, що головний командант збройних сил НАТО, ген. Лоріс Норстед, обстоює озброєння німецької армії наймодернішою зброєю, вважаючи, що це логічний наслідок дозволення німцям на поставлення нової армії та включення її до збройних сил НАТО. Однак така акція — заявив сенатор — мала б далекосяжні наслідки на становище Данії і Норвегії, тих двох членів НАТО, які заявилися проти власного атомового узброєння. В тих країнах є соціялістичні уряди і в тамошніх громадянствах є дуже живою пам'ять про німецьку окупацію з часів останньої війни. Передача атомової зброї німцям — твердив сен. Гомфрі — виключилоб будь-які можливості договорення з Совєтами про розброєння, погіршило б справу з'єдинення Німеччини та загострило б холодну війну.

Летунська комунікація спаралізована внаслідок страйків

Ню Йорк. — Вже третій день триває страйк на кількох летунських лініях, і, покищо, не видко закінчення цих страйків, бо на різних лініях страйкують різні категорії працівників. Страйкує Східня Летунська Лінія, яка перевозить денно по 25,000 пасажирів. Американська Летунська Лінія має не працювати, бо там у вівторок страйкуватимуть пілоти. Лінія Лейк Сентрал не курсує, бо страйкують стюардеси. Східня Лінія не може курсувати внаслідок страйку інженерів і механіків. Побоюються, що буде спаралізований пасажирський рух під час „Дня Подяки", який буває дуже великий, бо багато людей має вільну п'ятницю і користає з чотирьох вільних днів.

● **Англійська військова поліція** на Кипрі оточила дім, в якому приховувався один з керівників підпільної грецької революційної організації ЕОКА, Кирияпос Матсіс, з трьома бойовиками. Матсіс звелів їм піддатися, сам вирішив боронитись. Англійські поліцисти вкинули до дому ручні ґранати і вбили його. Тіло убитого поховонили на в'язничому подвір'ї. За голову Матсіса була визначена висока нагорода.

● **У Лондоні** прикрий розголос викликав скандал довкола особи державного підсекретаря в міністерстві закордон. справ, одного з речників уряду в парляменті, 44-річного Даґласа Гарві, арештованого в парку за неморальну поведінку з 19-річним вояком. Обох звільнено за кавцією.

● **З Москви від'їхав до ЗДА** відпоручник московського патріярха Алексія, архиєпископ Борис, якому підлягають деякі московські православні церкви в ЗДА і Канаді.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ТАРЗАН, ч. 4167. Ворог озброєний.

Тарзан стягнув свою власну маску перед здивованими тубільцями. — Складіть свою зброю, — наказав він...

Але Сем перемінився тепер в розпучливу божевільну людину. — Ви, — ревнув він...

А тоді, захоплений ненавистю, він витягнув гострий ніж і прискочив до мавполюда!